

המחול בכרמי שילה – רחל מבכה על בניה

1. Talmud Megillah 14b

R. Johanan said: Jeremiah was not there, as he had gone to bring back the ten tribes. Whence do we know that they returned? Because it is written, *For the seller shall not return to that which is sold.* Now is it possible that after the Jubilee had ceased the prophet should prophesy that it will cease? The fact is that it teaches that Jeremiah brought them back.

Josiah the son of Amon ruled over them, as it says, *Then he said, What monument is that which I see? And the men of the city told him, It is the sepulchre of the man of God who came from Judah, and proclaimed these things that thou hast done against the altar in Beth-el.* Now what connection is there between Josiah and the altar in Bethel? What it teaches therefore is that Josiah reigned over them.

Eichah Rabbah Introduction 24

At that moment, the matriarch Rachel broke forth into speech before the Holy One, blessed be He, and said, 'Sovereign of the Universe, it is revealed before Thee that Thy servant Jacob loved me exceedingly and toiled for my father on my behalf seven years. When those seven years were completed and the time arrived for my marriage with my husband, my father planned to substitute another for me to wed my husband for the sake of my sister. It was very hard for me, because the plot was known to me and I disclosed it to my husband; and I gave him a sign whereby he could distinguish between me and my sister, so that my father should not be able to make the substitution. After that I relented, suppressed my desire, and had pity upon my sister that she should not be exposed to shame. In the evening they substituted my sister for me with my husband, and I delivered over to my sister all the signs which I had arranged with my husband so that he should think that she was Rachel. More than that, I went beneath the bed upon which he lay with my sister; and when he spoke to her she remained silent and I made all the replies in order that he should not recognise my sister's voice. I did her a kindness, was not jealous of her, and did not expose her to shame. And if I, a creature of flesh and blood, formed of dust and ashes, was not envious of my rival and did not expose her to shame and contempt, why shouldst Thou, a King Who liveth eternally and art merciful, be jealous of idolatry in which there is no reality, and exile my children and let them be slain by the sword, and their enemies have done with them as they wished!'

Forthwith the mercy of the Holy One, blessed be He, was stirred, and He said, 'For thy sake, Rachel, I will restore Israel to their place.' And so it is written, Thus saith the Lord: A voice is heard in Ramah, lamentation and bitter weeping, Rachel weeping for her children; she refuseth to be comforted for her children, because they are not (Jer. XXXI,15). This is followed by, Thus saith the Lord: Refrain thy voice from weeping, and thine eyes from tears; for thy work shall be rewarded... and there is hope for thy future, saith the Lord; and thy children shall return to their own border (ib. 16 f.).

1. תלמוד מגילה יד:

רבי יוחנן אמר: ירמיה לא הוה התם, שהלך להחזיר עשרת השבטים. ומנלן דאהדור - דכתיב +יחזקאל ז' + כי המוכר אל הממכר לא ישוב, אפשר יובל בטל ונביא מתנבא עליו שיבטל? אלא מלמד שירמיה החזירו, ויאשיהו בן אמון מלך עליהן. דכתיב +מלכים ב' כ"ג+ ויאמר מה הציון הלז אשר אני ראה ויאמרו אליו אנשי העיר הקבר איש הא_להים אשר בא מיהודה ויקרא את הדברים האלה אשר עשית על המזבח בית אל. וכי מה טיבו של יאשיהו על המזבח בבית אל? אלא מלמד שיאשיהו מלך עליהן

2. איכה רבה (בובר) פתיחתא כד

באותה שעה קפצה רחל אמנו לפני הקב"ה ואמרה רבש"ע גלוי לפניך שיעקב עבדך אהבני אהבה יתירה, ועבד בשבילי לאבא שבע שנים, וכשהשלימו אותן שבע שנים, והגיע זמן נשואי לבעלי, יעץ אבי להחליפני לבעלי בשביל אחותי, והוקשה עלי הדבר עד מאד, כי נודעה לי העצה, והודעתני לבעלי ומסרתני לו סימן שיכיר ביני ובין אחותי, כדי שלא יוכל אבי להחליפני ולאחר כן נחמתני בעצמי וסבלתי את תאותי, ורחמתני על אחותי שלא תצא לחרפה, ולערב חלפו אחותי לבעלי בשבילי, ומסרתני לאחותי כל הסימנים שמסרתני לבעלי, כדי שיהא סבור שהיא רחל, ולא עוד אלא שנכנסתי תחת המטה שהיה שוכב עם אחותי והיה מדבר עמה והיא שותקת, ואני משיבתו על כל דבר ודבר, כדי שלא יכיר לקול אחותי, וגמלתי חסד עמה, ולא קנאתי בה, ולא הוצאתיה לחרפה, ומה אני שאני בשר ודם עפר ואפר לא קנאתי לצרה שלי ולא הוצאתיה לבושה ולחרפה, ואתה מלך חי וקיים רחמן, מפני מה קנאת לעי"ז שאין בה ממש והגלית בני, ונהרגו בחרב, ועשו אויבים במ כרצונם, מיד נתגללו רחמיו של הקב"ה ואמר בשבילך רחל אני מחזיר את ישראל למקומן, הה"ד כה אמר ה' קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה מאנה להנחם על בניה כי איננו (ירמ' לא יד), וכתוב כה אמר ה' מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעולתך וגוי' (שם שם /ירמיהו ל"א/ טו), וכתוב ויש תקוה לאחריתך נאם ה' וישבו בנים לגבולם (שם שם /ירמיהו ל"א/ טז)

Jeremiah Chapter 31

1. Thus says the Lord, The people who survived the sword found grace in the wilderness; when Israel sought for rest. 2. The Lord has appeared to me, far away, saying, I have loved you with an everlasting love; therefore I have remained true to you. 3. Again I will build you, and you shall be built, O virgin of Israel; you shall again be adorned with your tambourines, and shall go out dancing with those who make merry. 4. You shall yet plant vines upon the mountains of Samaria; the planters shall plant, and shall enjoy the fruit. 5. For there shall be a day, when the watchmen upon Mount Ephraim shall cry, Arise, and let us go up to Zion to the Lord our God.

6. For thus says the Lord; Sing with gladness for Jacob, and shout on the hilltops of the nations; proclaim, praise, and say, O Lord, save your people, the remnant of Israel. 7. Behold, I will bring them from the north country, and gather them from the ends of the earth, and with them the blind and the lame, the woman with child and she who labors with child together; a great company shall return there. 8. They shall come weeping, and with supplications will I lead them; I will make them walk by the rivers of waters in a straight way, where they shall not stumble; for I am a father to Israel, and Ephraim is my firstborn.

9. Hear the word of the Lord, O you nations, and declare it in the islands far away, and say, He who scattered Israel will gather him, and keep him, like a shepherd keeps his flock. 10. For the Lord has redeemed Jacob, and ransomed him from the hand of him who was stronger than he. 11. Therefore they shall come and sing in the height of Zion, and shall flow to the goodness of the Lord, for wheat, and for wine, and for oil, and for the young of the flock and of the herd; and their soul shall be like a watered garden; and they shall not languish in sorrow any more. 12. Then shall the virgin rejoice in the dance, both young men and old together; for I will turn their mourning to joy, and will comfort them, and make them rejoice from their sorrow. 13. And I will satiate the soul of the priests with fatness, and my people shall be satisfied with my goodness, says the Lord.

14. Thus says the Lord; A voice was heard in Ramah, lamentation, and bitter weeping; Rachel weeping for her children refused to be comforted for her children, because they were not.

15. Thus says the Lord; Refrain your voice from weeping, and your eyes from tears; for your work shall be rewarded, says the Lord; and they shall come again from the land of the enemy. 6. And there is hope for your future, says the Lord, that your children shall come again to their own border.

17. I have surely heard Ephraim bemoaning himself thus; You have chastised me, and I was chastised, like a bull unaccustomed to the yoke; turn me back, and I shall be turned; for you are the Lord my God. 18. For after I had returned away, I repented; and after I was instructed, I struck upon my thigh; I was ashamed and even confounded, because I did bear the reproach of my youth. 19. Is Ephraim my dear son? Is he a darling child? For whenever I speak of him, I earnestly remember him still; therefore my inward parts are troubled for him; I will surely have mercy upon him, says the Lord.

ירמיהו לא: א-יט

(א) כה אמר ה' מצא חן במדבר עם שרידי חרב הלוך להרגיעו ישראל: (ב) מרחוק ה' נראה לי ואהבת עולם אהבתך על כן משכתיד חסד: (ג) עוד אבנה ונבנית בתולת ישראל עוד תעדי תפיך ויצאת במחול משחקים: (ד) עוד תטעי כרמים בהרי שמרון נטעו נטעים וחללו: (ה) כי יש יום קראו נצרים בהר אפרים קומו ונעלה ציון אל ה' אלהינו: פ

(ו) כי כה אמר ה' רנו ליעקב שמחה וצהלו בראש הגוים השמיעו הללו ואמרו הושע ה' את עמך את שארית ישראל: (ז) הנני מביא אותם מארץ צפון וקבצתיים מירפתי ארץ בם עור ופסח הרה וילדת יחדו קהל גדול ישבו הנה: (ח) בבכי יבאו ובתחנונים אובילים אל נחלי מים בדרך ישר לא יפשו בה כי הייתי לישראל לאב ואפרים בכרי הוא: ס

(ט) שמעו דבר ה' גוים והגידו באיים ממרחק ואמרו מזרה ישראל יקבצנו ושמרו כרעה עדו: (י) כי פדה ה' את יעקב וגאלו מיד חזק ממנו: (יא) ובאו ורננו במרום ציון ונהרו אל טוב ה' על דגן ועל תירש ועל יצהר ועל בני צאן ובקר והיתה נפשם כגן רוה ולא יוסיפו לדאבה עוד: (יב) אז תשמח בתולה במחול ובחרים וזקנים יחדו והפכתי אבלם לששון ונחמתים ושמחתים מיגונם: (יג) ורייתי נפש הכהנים דשן ועמי את טובי ישבעו נאם ה': ס

(יד) כה אמר ה' קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה מאנה להנחם על בניה כי איננו: ס

(טו) כה אמר ה' מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעלתך נאם ה' ושב מוארץ אויב: (טז) ויש תקוה לאחרייתך נאם ה' ושב בני לגבולם: ס

(יז) שמוע שמעתי אפרים מתנדד ישרתני ואנסר כעגל לא למד השיבני ואשובה כי אתה ה' אלהי: (יח) כי אחרי שובי נחמתי ואחרי הודעי ספקתי על ירך בשתי וגם נכלמתי כי נשאתי חרפת נעורי: (יט) הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשעים כי מדי דברי בו זכר אזכרנו עוד על כן המו מעי לו רחם ארחמנו נאם ה': ס

שופטים כא:

ירמיהו לא: א-יט

כה אמר ה' מצא חן במדבר עם שרידי חרב הלוך להרגיעו ישראל: (ב) מרחוק ה' נראה לי ואהבת עולם אהבתך על כן משכתיד חסד: (ג) עוד אבנה ונבנית בתולת ישראל עוד תעדי תפיך ויצאת במחול משחקים: (ד) עוד תטעי כרמים בהרי שמרון נטעו נטעים וחללו: (ה) כי יש יום קראו נצרים בהר אפרים קומו ונעלה ציון אל ה' אלהינו: פ

(ו) כי כה אמר ה' רנו ליעקב שמחה וצהלו בראש הגוים השמיעו הללו ואמרו הושע ה' את עמך את שארית ישראל: (ז) הנני מביא אותם מארץ צפון וקבצתיים מירפתי ארץ בם עור ופסח הרה וילדת יחדו קהל גדול ישבו הנה: (ח) בבכי יבאו ובתחנונים אובילים אוליכם אל נחלי מים בדרך ישר לא יפשו בה כי הייתי לישראל לאב ואפרים בכרי הוא: ס

(ט) שמעו דבר ה' גוים והגידו באיים ממרחק ואמרו מזרה ישראל יקבצנו ושמרו כרעה עדו: (י) כי פדה ה' את יעקב וגאלו מיד חזק ממנו: (יא) ובאו ורננו במרום ציון ונהרו אל טוב ה' על דגן ועל תירש ועל יצהר ועל בני צאן ובקר והיתה נפשם כגן רוה ולא יוסיפו לדאבה עוד: (יב) אז תשמח בתולה במחול ובחרים וזקנים יחדו והפכתי אבלם לששון ונחמתים ושמחתים מיגונם: (יג) ורייתי נפש הכהנים דשן ועמי את טובי ישבעו נאם ה': ס

(יד) כה אמר ה' קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה מאנה להנחם על בניה כי איננו: ס

(טו) כה אמר ה' מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעלתך נאם ה' ושב מוארץ אויב: (טז) ויש תקוה לאחרייתך נאם ה' ושב בני לגבולם: ס (יז) שמוע שמעתי אפרים מתנדד ישרתני ואנסר כעגל לא למד השיבני ואשובה כי אתה ה' אלהי: (יח) כי אחרי שובי נחמתי ואחרי הודעי ספקתי על ירך בשתי וגם נכלמתי כי נשאתי חרפת נעורי: (יט) הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשעים כי מדי דברי בו זכר אזכרנו עוד על כן המו מעי לו רחם ארחמנו נאם ה': ס

(טז) ויאמרו זקני העדה מה נעשה לנו תרים לנשים כי נשמה מבנימין אשה: (יז) ויאמרו ירשת פליטה לבנימין ולא ימחה שבט מישראל: (יח) ואנחנו לא נוכל לתת להם נשים מבנותינו כי נשבעו בני ישראל לאמר ארור נתן אשה לבנימין: (יט) ויאמרו הנה חג ה' בשלו מימים מימה אשר מצפונה לבית אל מזרחה השמש למסלה העלה מבית אל שכמה ומנגב ללבונה: (כ) ויצאו את בני בנימין לאמר לכו וארבתם בכרמים: (כא) וראיתם והנה אם יצאו בנות שילו לחול במחלות ויצאתם מן הכרמים וחספתם לכם איש אשתו מבנות שילו והלכתם ארץ בנימין: (כב) והיה כי יבאו אבותם או אחיהם לריב אלינו ואמרנו אליהם חנונו אותם כי לא לקחנו איש אשתנו במלחמה כי לא אתם נתתם להם פעת תאשמו: (כג) ויעשו כן בני בנימין וישאו נשים למספרם מן המחלות אשר גזלו ויכלו וישבו אל נחלתם ויבנו את הערים וישבו בהם: (כד) ויתהלכו משם בני ישראל בעת ההיא איש לשבטו ולמשפחתו ויצאו משם איש לנחלתו: (כה) בימים ההם אין מלך בישראל איש הישר בעיניו יעשה:

